

обмеженості доступу до трудових ресурсів актуалізується питання застосування цифрових інновацій на підприємствах газової промисловості. Такі інновації виконують супровідні функції у кожній з функціональних підсистем, що дозволяє інтенсифікувати операційні, фінансові процеси та підвищувати якість управління персоналом та бізнесом. Отже, тенденція до стратегічного розвитку на основі застосування інноваційних підходів стає невід’ємною рисою розвитку суб’єктів господарювання у конкурентному середовищі.

Література:

1. Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні: виклики воєнного часу: тези доп. XIV Міжнар. бізнес-форуму (Київ, 23 берез. 2023 р.) / відп. ред. А.А. Мазаракі. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. 197 с. DOI: <https://doi.org/10.31617/k.knute.2023-03-23>
2. Попело О., Олифіренко І. Теоретичні засади формування інноваційної стратегії розвитку підприємств в епоху цифрових технологій. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2022. № 3(31). С. 91-100. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-3\(31\)-91-100](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-3(31)-91-100)
3. Дворський В.О., Пономаренко М.М., Верхуша О.О. Інноваційні стратегії для підвищення конкурентоспроможності підприємств у цифрову епоху: від аналізу ринку до впровадження технологій. *Economic synergy*. 2024. № 3. С. 109-120. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2024-3-7>
4. Чіков І. Інноваційний потенціал підприємства: понятійно-категоріальний апарат та економіко-математична модель оцінки. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-55>

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЦЕС, ЯК ЦЕНТРОВИЙ ОБ’ЄКТ АНАЛІЗУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ’ЄКТІВ БІЗНЕСУ

Бойко Р.В., кандидат економічних наук, доцент,
Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4044-0217>

Розвиваючи авторські узагальнення відносно методології аналізу інвестиційної діяльності на рівні суб’єктів господарювання, доходимо висновку, що все ж центровим аспектом тут слугує інвестиційний процес. Власне, аргументами на користь такого рішення є наступні. По-перше, оцінювати інвестиційну діяльність підприємства в цілому, без конкретизації, не аргументовано, адже одні суб’єкти господарювання інвестиційно активні, а інші – ні; одні вкладаються у просте

розширення, інші – в інноваційні проєкти; на момент аналізу різні суб'єкти господарювання можуть перебувати у різних фазах життєвого циклу інвестиційного проєкту. Саме компонування інвестиційного процесу на окремі його стадії дозволяє визначати різні предмети аналізування, відтак, й дослідження.

По-друге, різні етапи інвестиційного процесу мають властиві їм диференційовані цілі і завдання, перевірка досягнення яких, власне, визначатиме й підходи, способи й показники аналізу.

По-третє, з позицій держави як суб'єкта інвестиційної політики, у т. ч. регіональної, компонування інвестиційного процесу на окремі етапи дозволяє ретельніше ідентифікувати перешкоди й проблемні сфери, чинники – дестимулятори інвестиційної активності в регіоні.

По-четверте, закладення в основу методики аналізування саме інвестиційного процесу дозволяє водночас розвивати (вдосконалювати) і функцію економічного (інвестиційного) аналізу й організаційно-управлінську сторону інвестування.

По-п'яте, перевагами процесного підходу є значно кращі можливості в частині прогнозування розвитку інвестиційних процесів, а також моделювання їх наслідків і взаємозв'язків з різними аспектами поступу регіональної економіки, інвестиційної активності та інвестиційної діяльності підприємств.

Н. Ковтун, проводячи дискусію з-поміж тотожностей, зв'язків і диференціацій різних аспектів інвестування, узагальнює, що інвестиційний процес слід трактувати як певне утверджене рішення інвестора щодо здійснення інвестиційних вкладень. Тоді як інвестиційна діяльність є продовженням цього рішення у вигляді здійснення та управління інвестиціями [2]. Однак, з таким підходом складно погодитися, адже рішення важко порівнювати з процесом, відповідно, логічніше, коли інвестиційний процес являє собою певні стадії інвестування у межах конкретного інвестиційного проєкту, наприклад, (1) планування інвестиційного проєкту, (2) ухвалення рішення про його інвестування, (3) визначення джерел залучення інвестицій, (4) вкладення коштів, (5) реалізація проєкту, (6) повернення інвестицій, (7) їх вкладення в новий проєкт. Тоді як інвестиційна діяльність, скоріше, є загальною характеристикою того, чи підприємство здійснює інвестування, в яких обсягах, на скільки часто і т. д.

Проте, значно вище теоретико-прикладне значення має розуміння науковцем поняття «інвестиційний процес» на різних рівнях: мікро-, мезо- та макро-. Перші два трактуються як рівень ринку, а другий

– рівень макроекономічної системи, на якому виникають нові предмети аналізування інвестиційної діяльності, активності, процесу. Це учасники інвестиційних відносин, ресурси, що включають джерела формування коштів та інвестиційні інструменти, процеси як відношення та зв'язки між учасниками інвестиційної діяльності й інвестиційними інструментами.

В. Залу́нін та Д. Левчинський пропонують розглядати інвестиційний процес як життєвий цикл інвестиційного проекту, що достатньо справедливо й відповідає логіці й етимології процесу як послідовної зміни предметів і явищ, що відбувається закономірним порядком. Таким чином, згідно бачення науковців, інвестиційний процес має такі етапи, як (1) передінвестиційний, (2) інвестиційний, (3) експлуатаційний та (4) ліквідаційний [3]. З практичної сторони зазначеним етапам відповідають фази: планування, ухвалення рішення, початку використання об'єкту, ліквідації проекту.

Різноманітність видів інвестиційних циклів та їх складний взаємозв'язок зумовило широке використання на практиці та в наукових дослідженнях поняття «інвестиційний процес» [1].

Таким чином, варто погодитися, що на мікрорівні інвестиційний процес – це послідовне проходження відповідних стадій, етапів, фаз, процедур тощо від моменту ухвалення (або ще планування) рішення про реалізацію інвестиційного проекту до його завершення, включно з відшкодуванням інвестицій, їх повною чи частковою окупністю. Відповідно, достатньо раціонально визначати методичні засади аналізування інвестиційної діяльності на мікрорівні в узгодженні з етапами інвестиційного процесу.

Відтак, на передінвестиційному етапі у фокусі уваги питання щодо визначення необхідного обсягу інвестування, строків реалізації та окупності проекту, планування параметрів його ефективності. Відповідна інформація необхідна для ухвалення рішення щодо інвестування. Інвестиційна стадія стосується вкладення коштів та підготовки об'єкта до його використання. Саме тому тут аналізують ритмічність реалізації проекту (відсутність відхилень за розмірами витрат та в часі), структуру інвестицій і їх витратомісткість. Експлуатаційна фаза покликана забезпечити належний перебіг інвестиційного проекту, зокрема в частині рівня ефективності та строків окупності інвестицій.

Також актуальними тут є питання доходів і витрат, прибутку, теперішньої вартості грошових потоків. Стадія ліквідації, по суті, завершує інвестиційний процес. Вона може бути не надто актуальною,

якщо, до прикладу, інвестиції вкладалися у власний об'єкт, який продовжує функціонувати після завершення проекту. Однак, може відігравати й визначальнішу роль, коли, наприклад, йдеться про сферу житлового будівництва й об'єкт реалізується та здається в експлуатацію. Тоді на часі питання оформлення всіх юридично-інституційних процедур, т. зв. витрат ліквідації.

Література:

1. Бойко Р.В. Облік і аудит інвестицій (на прикладі підприємств молокопереробної промисловості Західного регіону України): автореф. дис. к.е.н.: спец. 08.06.04 – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Львів, 2005. 19 с.
2. Ковтун Н. Теоретичні засади інвестиційного процесу та інвестиційної діяльності: співвідношення основних понять та категорій. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка*. 2008. № 101. С. 25-29.
3. Залунін В.Ф., Левчинський Д.Л. Теоретичні і методичні основи управління інвестиційним процесом у будівництві. *Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Економіка*. 2013. Вип. 3(40). С. 31-35.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Бондаренко В.М., здобувач вищої освіти*,
ПЗВО «Міжнародний класичний університет
ім. Пилипа Орлика», м. Миколаїв, Україна
Киричук Є.О., здобувач вищої освіти,
ПЗВО «Міжнародний класичний університет
ім. Пилипа Орлика», м. Миколаїв, Україна
Корнев Р.А., здобувач вищої освіти,
ПЗВО «Міжнародний класичний університет
ім. Пилипа Орлика», м. Миколаїв, Україна

Сучасні підприємства активно впроваджують інноваційні технології для підвищення продуктивності, оптимізації витрат та зміцнення конкурентних позицій. Ці технології охоплюють автоматизацію, цифровізацію, штучний інтелект, хмарні обчислення, аналітику великих даних та інші рішення, що сприяють ефективному управлінню бізнесом.

* Науковий керівник – Верланов О.Ю., к.е.н., доцент